

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2014**Μάθημα :** ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**Τάξη:** Γ΄**Χρόνος εξέτασης:** 2 ώρες**Ονοματεπώνυμο μαθητή / τριας:****Τμήμα:****Αριθμός:****Ημερομηνία :** 06/06/2014Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από πέντε (5) σελίδεςΝα απαντήσετε σε όλα τα ερωτήματα στα φύλλα εξέτασης**A. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

(μον. 6)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1:

Ο πόλεμος είναι ηθικά και πολιτικά απαράδεκτος. Ηθικά, γιατί με τον πόλεμο καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός, καταρρακώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και επικρατούν το μίσος και η κακία. Πολιτικά, γιατί καταργούνται ανθρώπινα δικαιώματα και στις σχέσεις των ανθρώπων δεν επικρατεί ο διάλογος, η συνεννόηση και η αλληλοκατανόηση, αλλά και η δύναμη που διαθέτει ο ισχυρότερος, για να επιβάλει με τη βία τη θέλησή του στους άλλους. Γι' αυτό η ανθρωπότητα στο σύνολό της καταδικάζει τον πόλεμο.

Παρ' όλα αυτά ο άνθρωπος δεν έφτασε ακόμα σε τέτοιο επίπεδο ηθικής και πολιτικής ωριμότητας, για να λύνει τις διαφορές που έχει με τους άλλους ειρηνικά. Γι' αυτό εξακολουθούν να γίνονται πόλεμοι σε πολλές περιοχές του πλανήτη μας. Οι πόλεμοι γίνονται, για να επιβάλουν ισχυροί οικονομικοί παράγοντες και κράτη την ιεραρχία τους σε περιοχές του κόσμου και να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους. Είναι γνωστό πως αυτή ήταν πάντα η βασική αιτία για την οποία γίνονται πόλεμοι.

Επιπλέον, ένας σημαντικός λόγος για τον οποίο ξεσπούν πόλεμοι ανάμεσα σε κράτη είναι γιατί οι λαοί, με την κατάλληλη προπαγάνδα που δέχονται, τυφλώνονται και φανατίζονται εναντίον άλλων λαών που έχουν διαφορετική θρησκεία, διαφορετικές αξίες και διαφορετικό πολιτισμό.

Ο πόλεμος υποκινείται από τις πολεμικές βιομηχανίες, που έχουν τεράστια συμφέροντα από την κατασκευή και την εμπορία νέων οπλικών συστημάτων. Τα κράτη, για να εκσυγχρονίσουν το οπλοστάσιό τους, δαπανούν αμύθητα ποσά τα οποία, εάν χρησιμοποιούνταν για ειρηνικούς σκοπούς, θα έλυναν πολλά από τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα, όπως η καταστροφή του περιβάλλοντος, η πείνα, ο αναλφαβητισμός, η ελλειπής περίθαλψη.

Για να γίνει, όμως, αυτό και να απαλλαγεί η ανθρωπότητα από τον εφιάλτη του πολέμου, χρειάζεται να επικρατήσει μια νέα ηθική και πολιτική αντίληψη που θα έχει σκοπό την εξυπηρέτηση του ανθρώπου και την προστασία της ζωής. Αυτήν την αντίληψη μπορούν να επιβάλουν οι κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που είναι αντίθετες προς τον πόλεμο.

Από τον Ημερήσιο τύπο

ΚΕΙΜΕΝΟ 2:

Το πρόβλημα του πολέμου, η πραγματική αυτή μάστιγα της ανθρωπότητας, δεν οφείλεται σε ένα και μοναδικό αίτιο. Έχουμε πολλές μορφές πολέμου. Οι μεγάλες αυτοκρατορίες της Ανατολής στην αρχαιότητα έκαναν πολέμους, για να επεκτείνονται όσο το δυνατό περισσότερο. Άλλοι λαοί, νομαδικοί και πολεμικοί, έκαναν πολέμους ληστρικούς εναντίον πλούσιων χωρών, για να λεηλατούν και να διαρπάζουν τα αγαθά τους. Σε πολέμους οδήγησε επίσης ο ανταγωνισμός των βιομηχανικών χωρών γύρω από την απόκτηση αποικιών ή τον έλεγχο πετρελαιοπηγών. Τέλος, ο υπερβολικός εθνικισμός και ο θρησκευτικός φανατισμός είναι άλλες αιτίες πολεμικών συγκρούσεων.

Ο Ηράκλειτος έλεγε ότι ο πόλεμος είναι πατέρας όλων. Πόλεμος και ειρήνη είναι αναγκαίες διαδοχικές φάσεις, από τις οποίες περνά κάθε κοινωνία. Χωρίς τον πόλεμο δε μπορεί να νοηθεί η ειρήνη. Σύμφωνα με τη θεωρία του Ηράκλειτου οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτοι, θα γίνονται πάντοτε. Είναι φανερό ότι οι ειρηνιστικές προσπάθειες θα αποδεικνύονται μάταιες, αναποτελεσματικές.

Δεν είναι σωστό όμως, ξεκινώντας από την απαισιόδοξη άποψη ότι οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτοι, να παραδινόμαστε στη μοιρολατρία και να μην κάνουμε τίποτα για τη βελτίωση των σχέσεων των λαών, για τη διατήρηση της ειρήνης. Ο πόλεμος δεν είναι κάτι που ξεσπά ξαφνικά, αλλά έχει ένα μακροχρόνιο και βαθύ υπόστρωμα. Ο πόλεμος βρίσκεται πολλές φορές στην ψυχή και στο υποσυνείδητο των λαών, που τρέφονται συνέχεια με εχθρικά συναισθήματα ο ένας κατά του άλλου. Οι λαοί συνηθίζουν να αλληλομισούνται, χωρίς να γνωρίζουν μάλιστα ο ένας τον άλλον. Το εθνικό μίσος παρουσιάζεται σαν κάτι που το απαιτεί η ιστορία των λαών, με άλλα λόγια το άσχημο παρελθόν τους. Η ιστορία προχωρεί και εμείς μένουμε με το μίσος μας, με τις εθνικές μας προκαταλήψεις και τα συμπλέγματά μας. Προσφέρουν πολύ κακή υπηρεσία εκείνοι που με οποιονδήποτε τρόπο υπενθυμίζουν και φέρνουν στην επικαιρότητα τα μίση αυτά. Αν το κάνουν, το μόνο που πετυχαίνουν είναι να καλλιεργούν ένα διαρκές κίνητρο πολέμου, μια συνεχή πολεμική ένταση, με άλλα λόγια αποκλείουν προκαταβολικά την ιδέα της ειρήνης και της ειρηνικής συνύπαρξης.

Σ. Γκίκας, Κοινωνικά προβλήματα, (διασκευή)

• Ερωτήσεις Κατανόησης:

- 1.** Να γράψετε δύο αίτια του πολέμου που αναφέρονται στο Κείμενο 1 και δύο που αναφέρονται στο Κείμενο 2. (μον. 1)
- 2.** Να γράψετε και να εξηγήσετε με δικά σας λόγια δύο συνέπειες του πολέμου που αναφέρονται στο Κείμενο 1. (μον. 1)

• Οργάνωση κειμένου:

- 3.** Να γράψετε τη θεματική πρόταση της 1^{ης} παραγράφου του Κειμένου 1. (μον. 0,5)
- 4.** Να γράψετε πλαγιότιτλο για την 3^η παράγραφο του Κειμένου 2. (μον. 0,5)

• **Μορφοσυντακτικά φαινόμενα:**

5. Να αναγνωρίσετε:

- το είδος των υπογραμμισμένων δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων που βρίσκονται στο Κείμενο 1 και να δηλώσετε:

- τον συντακτικό τους ρόλο

(μον. 1)

α) Είναι γνωστό πως αυτή ήταν πάντα η βασική αιτία για την οποία γίνονται πόλεμοι.

β) Γι' αυτό εξακολουθούν να γίνονται πόλεμοι σε πολλές περιοχές του πλανήτη μας.

6. Να αναγνωρίσετε το είδος των υπογραμμισμένων επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων που βρίσκονται στο Κείμενο 2.

(μον. 1)

α) Οι μεγάλες αυτοκρατορίες της Ανατολής στην αρχαιότητα έκαναν πολέμους, για να επεκτείνονται όσο το δυνατό περισσότερο.

β) Αν το κάνουν, το μόνο που πετυχαίνουν είναι να καλλιεργούν ένα διαρκές κίνητρο πολέμου...

• **Λεξιλογικές ασκήσεις:**

7. Να δώσετε για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου που σημειώνονται με έντονα γράμματα:

(μον. 1)

α) ένα **συνώνυμο** για τη λέξη δαπανούν (Κείμενο 1)

β) ένα **αντίθετο** για τη λέξη ισχυροί (Κείμενο 1)

γ) ένα **τονικό παρώνυμο** για τη λέξη ποσά (Κείμενο 1)

δ) ένα **ομόηχο** για τη λέξη αυτή (Κείμενο 2)

• **Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου:**

(μον. 8)

Αξιοποιώντας πληροφορίες από τα δύο κείμενα και με βάση τις δικές σας γνώσεις να γράψετε ένα άρθρο το οποίο θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας. Στο άρθρο αυτό να γράψετε και να αναπτύξετε τις συνέπειες που προκαλεί ο πόλεμος στη ζωή των ανθρώπων και να προτείνετε τρόπους για τη διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης. (250 - 300 λέξεις)

Ι. ΚΕΙΜΕΝΑ**ΚΕΙΜΕΝΟ 1: «Αποχαιρετισμός» (απόσπασμα)**

Κι έλεγα μέσα μου: δε φτάνει το τραπέζι, μήτε κάμποσος παράς
στην τσέπη,
μήτε το ψωμί και το φιλί, – δε φτάνει.
Ο άνθρωπος είναι πιο τρανός απ' την καθημερινή την έγνοια του.

Κι έλεγα πάλι που ο άνθρωπος αρχίζει από την έγνοια του για
το ψωμί

Κι όλο τραβάει πιο πέρα απ' τη σκλαβιά του,
από σκλαβιά σε σκλαβιά, από ξεσκλάβωμα σε ξεσκλάβωμα,
απ' το ξεσκλάβωμα της πατρίδας, στο ξεσκλάβωμα του κόσμου,
ώσπου να νιώσει, μπαίνοντας ίσα στον ουρανό,
ν' αχνίζει το φεγγάρι στον κόρφο του,
ώσπου να κλάψει μια νύχτα από αγάπη για όλο τον κόσμο. Έτσι
άφησα
σ' ένα χαντάκι τ' αμάξι μου. Πήρα τ' όπλο. Κι ανέβηκα στο
βουνό.

Έτσι βρέθηκα σε τούτη τη σπηλιά που το στόμιό της
βλέπει ολόισα στον ήλιο – το στρογγυλό της στόμιο
είναι ο ίδιος ο ήλιος που θα τον νιώσω πάλι δροσερό, καθώς θα
με περνάνε,
(όπως κείνη τη νύχτα το φεγγάρι) – θα τον νιώσω δροσερό
κωνσταντινάτο*
να μου δροσίζει το καμένο στήθος, κι έτσι λίγο-λίγο
να ζεσταίνεται ο ήλιος και ν' αχνίζει στον κόρφο μας. Γεια σας.

*κωνσταντινάτο: χρυσό φυλαχτό με τις μορφές των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης σε κάθε του όψη
αντίστοιχα

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: «Τραγούδι για το μεγάλο μας αδελφό » (απόσπασμα), Κώστας Μόντης

Να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου
να καθαρίσουμε το δικό μας,
να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου
να μπολιάσουμε το δικό μας,
να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου
να βάψουμε το δικό μας,
να μη μπορέσει πια ποτέ
να το ξεθωριάσει ο φόβος.
Να πάρουμε το τελευταίο σου βλέμμα
να μας κοιτάζει μην ξεστρατίσουμε,
να πάρουμε την τελευταία σου εκπνοή
να 'χουμε οξυγόνο ν' αναπνέουμε
χιλιάδες χρόνια,

να πάρουμε τις τελευταίες σου λέξεις
να 'χουμε να τραγουδάμε
ανεξάντλητα εμβατήρια για τη λευτεριά...
Μην πέσει σκιά στον τάφο αυτό
ούτε από γιασεμί στο φεγγάρι.
Ο τάφος αυτός είναι για να παίζει
με τα ξίφη Αυγουστιάτικων ηλιαχτίνων
και να στέλνει διπλούς ήλιους
πίσω στον ήλιο.
Κι ακόμα όχι, ο τάφος αυτός
δεν είναι για ν' αντανακλά τον ήλιο,
ο ήλιος είναι για ν' αντανακλά τους ήλιους του.

Στιγμές, 1958

II. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν, αφού μελετήσετε και αντιπαραβάλετε τα δύο λογοτεχνικά κείμενα που σας δίνονται πιο πάνω:

- 1.** Ποιος είναι ο ποιητής του ποιήματος «Αποχαιρετισμός»; **(μον.0,5)**
- 2.** Σε ποιο είδος ποίησης (παραδοσιακή ή νεωτερική) ανήκει το ποίημα Αποχαιρετισμός; Να γράψετε τρία (3) στοιχεία που να δικαιολογούν την απάντησή σας. **(μον. 2)**
- 3.** Σε ποια περίοδο και ποιο γεγονός της κυπριακής ιστορίας αναφέρονται και τα δύο ποιήματα; **(μον. 1)**
- 4.** Ποιο είναι το μήνυμα που θέλει να δώσει ο ποιητής στο «Τραγούδι για το μεγάλο μας αδελφό»; **(μον. 1,5)**
- 5.** «Κι όλο τραβάει πιο πέρα απ' τη σκλαβιά του, από σκλαβιά σε σκλαβιά, από ξεσκλάβωμα σε ξεσκλάβωμα, από το ξεσκλάβωμα της πατρίδας, στο ξεσκλάβωμα του κόσμου...». Να εξηγήσετε πώς κλιμακώνεται το ξεσκλάβωμα το οποίο περιγράφει ο ποιητής στο ποίημα «Αποχαιρετισμός». **(μον. 1)**

Ο Διευθυντής

Παπαντωνίου Ιάκωβος